

กลยุทธ์การสื่อสารของทหารในการพัฒนาชุมชน

นางสาวศรินฉกษณ์ สวัสดิ์มงคล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์พัฒนาการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์

คณะศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2542

ISBN 974-334-989-8

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**MILITARY COMMUNICATION STRATEGIES
FOR COMMUNITY DEVELOPMENT**

MISS SARINLAK SAWATDEEMONGKOL

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Development Communication**

Department of Public Relations

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 1999

ISBN 974-334-989-8

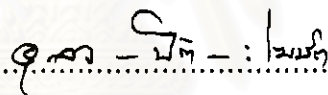
หัวข้อวิทยานิพนธ์   กลยุทธ์การสื่อสารของทหารในการพัฒนาชุมชน
โดย   นางสาวศรินลักษณ์ สวัสดิ์มงคล
ภาควิชา   การประชาสัมพันธ์
อาจารย์ที่ปรึกษา   รองศาสตราจารย์ ดร.ธนวดี บุญลือ

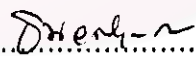

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

.....คณบดีคณะนิเทศศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ จุมพล รอดคำดี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ อุบลวรรณ ปิติพัฒนะโชนิต)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.ธนวดี บุญลือ)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.วิเชียร เกตุสิงห์)

ศรินลักษณ์ สวัสดิ์มงคล: กลยุทธ์การสื่อสารของทหารในการพัฒนาชุมชน (MILITARY COMMUNICATION STRATEGIES FOR COMMUNITY DEVELOPMENT) อ.ที่ปรึกษา: รศ.ดร. ธนวัต บุญลือ 143 หน้า ISBN 974-334-989-8

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. เพื่อศึกษากลยุทธ์และรูปแบบการสื่อสารของทหารในการพัฒนาชุมชน
  2. เพื่อศึกษาช่องทางการสื่อสารเพื่อการช่วยเหลือประชาชน
  3. เพื่อศึกษาทัศนคติ ความคาดหวัง และความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อบทบาทของทหารในการพัฒนาชุมชน
  4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณการสื่อสาร ทัศนคติ ความคาดหวัง และความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อทหารในการพัฒนาชุมชน
- การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนในหมู่บ้านคลองทราย ซึ่งเป็นหมู่บ้านที่ได้รับการพัฒนาชุมชนจากกองทัพบก จำนวน 316 ตัวอย่าง และใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกนายทหารระดับนโยบายและระดับปฏิบัติการ

ผลการวิจัยมีดังต่อไปนี้

1. กลยุทธ์และรูปแบบการสื่อสารของทหารในการพัฒนาชุมชน ใช้สื่อบุคคลในการเข้าถึงประชาชน โดยมีทหารระดับปฏิบัติการประจำอยู่ในพื้นที่ของกลุ่มเป้าหมาย ใช้ความสัมพันธ์อย่างไม่เป็นทางการในการรับ-ส่งข่าวสารกับประชาชน และใช้ความเป็นมิตร ความจริงใจและมีความกระตือรือร้นในการช่วยเหลือประชาชน
2. ทหารใช้ช่องทางการสื่อสารเพื่อการช่วยเหลือประชาชน โดยผ่านผู้นำชุมชน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือ อบต.เป็นช่องทางการสื่อสารกับประชาชนในการที่จะแจ้งข่าวสาร หรือเรื่องราวต่างๆ ให้ประชาชนได้รับทราบ รวมทั้งการที่ทหารไปติดต่อสื่อสารกับประชาชนด้วยตนเอง
3. ทัศนคติ ความคาดหวัง และความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อบทบาทของทหารในการพัฒนาชุมชนอยู่ในระดับสูง ประชาชนมีทัศนคติที่ดีต่อทหาร มีความคาดหวังกับทหาร และมีความพึงพอใจในบทบาทของทหารอยู่ในระดับสูงเช่นกัน
4. ปริมาณการสื่อสารมีความสัมพันธ์กับทัศนคติของประชาชนต่อบทบาทของทหารในการพัฒนาชุมชนอย่างมีนัยสำคัญ
5. การรับรู้ข่าวสารมีความสัมพันธ์กับความคาดหวัง และความพึงพอใจของประชาชนต่อบทบาทของทหารในการพัฒนาชุมชนอย่างมีนัยสำคัญ
6. รูปแบบการสื่อสารมีความสัมพันธ์กับความคาดหวัง ความพึงพอใจในบทบาทของทหารในการพัฒนาชุมชนอย่างมีนัยสำคัญ
7. การติดต่อสื่อสารของประชาชนกับทหารมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อบทบาทการพัฒนาชุมชนของทหารอย่างมีนัยสำคัญ เว้นแต่ทัศนคติต่อคุณลักษณะของทหารที่ประชาชนรู้สึกไม่ชอบไม่มีความสัมพันธ์กับการติดต่อสื่อสารของประชาชน

ภาควิชา... การประชาสัมพันธ์.....
สาขาวิชา... นิเทศศาสตร์พัฒนาการ.....
ปีการศึกษา... 2542.....

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

##418 53057 28: MAJOR: DEVELOPMENT COMMUNICATION

KEY WORD: COMMUNICATION STRATEGIES/ MILITARY/ COMMUNITY DEVELOPMENT/

STYLE OF COMMUNICATION / ATTITUDE/ EXPECTATION/ SATISFACTION

SARINLAK SAWATDEEMONGKOL: MILITARY COMMUNICATION STRATEGIES

FOR COMMUNITY DEVELOPMENT : THESIS ADVISOR:

ASSOC.PROF.THANAWADEE BOONLUE, Ph.D. 143 p.p ISBN 974-334-989-8

The objective of this research is firstly, to study military communication strategies and style in community development, secondly, to study communication channel used to contact community people, thirdly, to study people's attitude toward expectation and satisfaction with the performance of the Military community development and fourthly, to study relationships between communication, attitude, expectation and satisfaction with the Military community development. The survey is conducted by interviewing 316 community people and indepth interviewed 20 military officers responsible for the development project.

Findings:

1. Military communication strategies and style in community development is using informal and interpersonal contact with the community. Friendliness, sincerity and actively assistance are key factors of strategics communication.
2. Local leaders such as village heads, sub-district heads are used as information transmission vehicles to community people.
3. People have positive attitude toward, high expectation and satisfaction with the performance of the military community development.
4. Communication quantity correlates significantly with attitude of people toward the performance of the military community development.
5. Perception information correlates significantly with expectation and satisfaction of people with the performance of the military community development.
6. The style of communication correlates significantly with expectation and satisfaction with the performance of the military community development.
7. Communication of people with military correlates significantly with the attitude toward the performance of the military community development.

ภาควิชา...การประชาสัมพันธ์.....
สาขาวิชา...นิเทศศาสตร์พัฒนาการ...
ปีการศึกษา.....2542.....

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา Sarinlak S.
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม Thanawadee B.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสามารถอย่างยิ่งของคณาจารย์ สาขา
นิเทศศาสตร์พัฒนาการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ในทางนิเทศศาสตร์แก่ผู้วิจัย อันเป็นประโยชน์สูงสุดกับวิทยา
นิพนธ์เล่มนี้ และขอกราบขอบพระคุณ คุณชุตตา ธนะภูมิ และคุณเยาวลักษณ์ ดิยานุชิต ผู้บังคับ
บัญชา ที่เป็นทั้งที่ปรึกษาและกำลังใจสำคัญในการศึกษาตามหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต
และในงานวิจัย

กราบขอบพระคุณ รศ.ดร. ธนวดี บุญลือ ที่ให้โอกาสและได้รับความกรุณาเป็น
อาจารย์ที่ปรึกษา รวมทั้งให้ความช่วยเหลือในด้านคำแนะนำและตรวจแก้ไขตลอดเวลาการทำ
วิทยานิพนธ์ และกราบขอบพระคุณ รศ.อุบลวรรณ ปิติพัฒนะโมเชิต ประธานกรรมการสอบวิทยา
นิพนธ์ และ ดร.วิเชียร เกตุสิงห์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำในการวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณกองทัพบกเป็นอย่างสูง โดยเฉพาะ พ.อ.กฤษฏา อารีรัชกุล
ร.ท.อาคม ตรีชวา หัวหน้าฐาน และทหารที่ประจำหน่วยทหารพัฒนาในโครงการฯ ที่กรุณาให้ความ
อนุเคราะห์ และอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล ขอขอบคุณกลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้าน
คลองทรายทุกท่านที่ให้ความร่วมมือแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อคุณแม่ที่ช่วยให้กำลังใจ และ
ช่วยให้การสนับสนุนในทุกๆ ด้านตลอดการเรียน พี่ๆ และเพื่อนที่ทำงานทุกท่านที่เป็นกำลังใจและ
คอยช่วยเหลือตลอดมา คุณสุทธินุช สนิทธีวรากุล เพื่อนที่คอยช่วยเหลือในด้านการพิมพ์ และคุณ
บัญชา ชาดิษฐ ผู้ที่เป็นกำลังใจและแรงผลักดันตลอดการเรียน สุดท้ายขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ของ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกท่านที่เอื้อเฟื้อและช่วยเหลือด้วยดีมาตลอดจนทำให้งานวิจัยสำเร็จ ลุล่วง
ไปด้วยดี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	10
ปัญหำนำในการวิจัย.....	10
สมมุติฐานในการวิจัย.....	11
ขอบเขตในการวิจัย.....	11
ข้อจำกัดของการวิจัย.....	11
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	12
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	13
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.	
ทฤษฎีเกี่ยวกับการสื่อสาร.....	14
แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน.....	25
แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติ.....	34
แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาประเทศ.....	39
แนวคิดทางด้านจิตวิทยา.....	42
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	45
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	
รูปแบบการวิจัย.....	48
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	49
สมมุติฐานและตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	50
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	50

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	61
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
บทที่ 4 ผลการวิจัย	
ผลการสัมภาษณ์หารระดับปฏิบัติการและระดับนโยบาย.....	65
ผลการสำรวจข้อมูลจากประชาชน.....	71
- การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา.....	71
- การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมานเพื่อทดสอบสมมติฐาน.....	92
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย.....	99
อภิปรายผลการวิจัย.....	105
ข้อเสนอแนะ.....	126
รายการอ้างอิง.....	129
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก.....	134
ภาคผนวก ข.....	142
ประวัติผู้วิจัย.....	143

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพหลัก.....	71
ตารางที่ 2	แสดงร้อยละของคะแนนความบ่อยครั้งของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ (S.D) ของการรับทราบในเรื่องที่ทหารเข้าไปช่วยเหลือและพัฒนาชุมชน.....	73
ตารางที่ 3	แสดงร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ของกลุ่มตัวอย่างของลักษณะการติดต่อประสานงานกับทหารในการช่วยเหลือและพัฒนาชุมชน.....	75
ตารางที่ 4	แสดงร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ของความบ่อยครั้งของลักษณะและรูปแบบการติดต่อประสานงานที่ประชาชนใช้ติดต่อกับทหารในการพัฒนาชุมชน.....	76
ตารางที่ 5	แสดงร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ของลักษณะของทหารที่ประชาชนมีความรู้สึกไม่ชอบในการปฏิบัติหน้าที่ในการพัฒนาชุมชน.....	78
ตารางที่ 6	แสดงร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ของระดับความรู้สึกชอบหรือพอใจในการปฏิบัติหน้าที่ในการพัฒนาชุมชน.....	79

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 7	แสดงร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ของระดับทัศนคติที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ของทหารในการช่วยเหลือและพัฒนาชุมชน.....81
ตารางที่ 8	แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามวิธีการ หรือช่องทางการสื่อสารที่ประชาชนต้องการในการติดต่อประสานงานกับทหารในการพัฒนาชุมชน.....83
ตารางที่ 9	แสดงร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ของระดับความคาดหวังของประชาชนต่อคุณลักษณะของทหารในการช่วยเหลือและพัฒนาชุมชน.....85
ตารางที่ 10	แสดงร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ของระดับความคาดหวังของประชาชนในการปฏิบัติหน้าที่ของทหารในการช่วยเหลือและพัฒนาชุมชน.....86
ตารางที่ 11	แสดงร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ของระดับความพึงพอใจของประชาชนต่อการปฏิบัติงานของทหารในการช่วยเหลือและพัฒนาชุมชน.....88
ตารางที่ 12	แสดงร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ของระดับความพึงพอใจของประชาชนต่อคุณลักษณะของทหารในการช่วยเหลือและพัฒนาชุมชน.....89

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 13	แสดงร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ของระดับความพึงพอใจของ ประชาชนในการปฏิบัติหน้าที่ของทหารในการช่วยเหลือและ พัฒนาชุมชน.....	90
ตารางที่ 14	แสดงค่าความสัมพันธ์ระหว่างการปริมาณการสื่อสารกับทัศนคติ ของประชาชนต่อบทบาทของทหารในการพัฒนาชุมชน.....	92
ตารางที่ 15	แสดงค่าความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการช่วยเหลือ กับความคาดหวัง ความพึงพอใจในบทบาทของทหารในการพัฒนา ชุมชน.....	93
ตารางที่ 16	แสดงค่าความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการสื่อสารกับความ คาดหวัง ความพึงพอใจในบทบาทของทหารในการพัฒนา ชุมชน.....	95
ตารางที่ 17	แสดงค่าความสัมพันธ์ระหว่างการติดต่อสื่อสารของประชาชน กับทัศนคติของประชาชนต่อบทบาทการพัฒนาของทหาร.....	97

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย